

МУХА, ШКОЛА І ГАЛКА

Її звали чи, точніше, прозивали Мухою. І вся ця історія трапилася на Різдво.

Муха – маленька дівчинка, у трохи зіжмаканій піжамі в горошок, що висіла на ній мішком (бабця, як завжди, купила на виріст), – сіла на ліжку. Вона відразу помітила, що в кімнаті щось не те – біля шафи з книжками, на підлозі, лежав альбом із фотографіями. Він ніби сам вистрибнув із полиці і розгорнувся саме в тому місці, де був криво приклеєний знімок тата і мами. Мама щось шукала в рюкзаку, тато усміхався фотографу. На фоні була засніжена гора.

Муха не пам'ятала, чи то вона невдало поставила альбом на полицю, де поряд зберігалися грубі томи її енциклопедій про все на світі: про тропічні ліси, про дикі племена, про гори і пустелі, про сніги та льодовики Антарктиди, білих ведмедів, китів та слонів – чи то знову їхній домовик скинув його на землю? У крайньому разі винуватцем міг бути Генріх – її кіт. Проте в історію з домовиком вірилося більше.

Знімок в альбомі відразу ж нагадав Мусі про те, що сталося два роки тому. Непосидючі батьки Мухи загубилися, вирушивши підкорювати Еверест. План зійти на найвищу у світі гору назрів у тата якраз напередодні Різдва. Вони з мамою дуже любили гори, хоча часом Жабця, Мушина бабуся, казала, що, якби не тато, її дочка так би й залишилася на все життя страшенною занудою, яка завжди б сиділа вдома і читала свої книжки. Бувало, що Муха прокидалася вночі від того, що їй снився хтось із батьків, а то й обоє. «Як вони могли? Думаю, їм завжди були важливіші їхні подорожі, а не я», — сказала якось Муха до бабусі. Жабця нічого не відповіла, вона просто притулила до себе онуку і погладила її по голові.

З кухні долинали апетитні запахи, витіснивши з думки невеселі спогади.

Муха на якусь мить лягла, зарившись лицем у подушку, щось пробурмотіла, а потім знову встала, спустила ноги з ліжка, почепила окуляри, взула м'які капці-мишки і почовгала на кухню. Там, за круглим столом із білою гантованою скатертиною, сиділа бабуся, у круглих і трохи великуватих, проте елегантних окулярах у зеленій оправі. Вона читала ранкову газету, притримуючи двома пальцями за вушко горнятко, з якого парувала кава. На столі стояв радіоприймач, який натужним голосом співав пісню незнайомою мовою, з якоїсь невідомої Мусі країни. Поряд пахли теплі пиріжки з повидлом, які бабуся пекла майже щовечора, а вранці розігрівала у духовці, стояло масло в білій порцеляновій масляниці у вигляді клоунської голови; молоко у прозорій пляшці, на якій був криво приліплений череп із кістками (то наклеїла бабуся, коли вони гралась у піратів, пляшка

з молоком перетворилася тоді на ром); клубок із нитками, які Муха вчора залишила на столі; біла бабці в красивій бірюзовій чашечці із закрученим вушком парував чай для онуки.

Бабуся опустила окуляри на носа і глянула на Муху.

— Доброго ранку, — сказала Муха, присунула до столу плетений з лози стільчик, видряпалася на нього, сіла за стіл і підперла голову руками.

— Доброго... — коротко пробурмотіла бабуся. — Снідати будеш? Є піріжки з полуничним варенням... До речі, тобі потрібно підстригти гривку. Можу домовитись із Женею. Вона у цьому вправна. Сьогодні після школи забіжиш до мене в театр. Женя буде аж до восьмої. Той підстриже тебе, — бабуся знову підсунула окуляри до очей і втупилася в газету. Потім пробурмотіла: — Подумати тільки, подумати тільки...

— Що таке? — спитала Муха.

Бабуся тільки знизала плечима, згорнула газету і запитала:

— Ти Генріха сьогодні вже бачила?

Генріх — то був їхній сіро-чорний у широкі смуги кіт. Він любив гуляти, де йому заманеться, і не сильно тримався дому.

У Генріха на шиї був причеплений тоненький реміньчик із червоної лакованої шкіри. Колись цей реміньчик купила Мушина мама, начепила котові на шию, і всі вирішили, що завдяки йому Генріх став просто неймовірно красивим і шляхетним (хоч сам був чистокровним дворовим котом). Завдяки цьому нашійнику, а ще іменному значку у вигляді медальки, що була прикріплена до реміньчика, бабуся почала кликати його сером Генріхом.

— Ні, не бачила, я щойно встала... Будильник не зазвонив ще, а я вже прокинулась...

— Це тому, що в тебе спрацював твій біологічний будильник, — відказала бабуся.

— А що таке біологічний будильник?

— Це коли твій організм завдяки певному режиму налаштований так, що знає сам, коли прокинутись, щоб бути бадьорим, — неухважно пробурмотіла бабця і замовкла, бо враз щось зашкрябало у вікно. — А ось і наш гульвіса, — Жабця явно зраділа котові і наче полегшено всміхнулася своєю особливою усмішкою, самими лише кутиками вуст.

Мушка зістрибнула зі стільчика і побігла відчиняти: на підвіконні знадвору сидів Генріх, вдивлявся у вікно і няккав.

Коли Муха відчинила — Генріх ніби трохи здивовано глянув на неї, потім вдавав, наче зовсім і не збирався приходити, а тоді повільно і доволі мляво переліз через раму, потягуючись дорогою, після чого сів на підвіконні, так начебто його довго і даремно вмовляли зайти. Муха всміхнулася йому, а тоді, не зважаючи на Генріхові протести, міцно-преміцно обійняла.

— Ну що, де був, що бачив? Багато пережив пригод за сьогодні?

Але Генріх незворушно мовчав, хоч і мав задоволену морду.

Бабця вже встала з-за столу, щоб наповнити мисочку Генріха смачними сухарями (чи, мабуть, смачними, бо хто ж його знає, що смакує котам, на смак вони були ніякі — Муха пробувала), і пішла до своєї кімнати. Звідти вона гукнула Мусі, що збирається сьогодні раніше до

театру, там будуть ставити декорації, і щоб Муха не барилась, а снідала та збиралася до школи. Бабця мала її провести, і в неї самої було обмаль часу.

Муха сьорбнула чаю, взяла пиріжок і зі смаком його з'їла, а потім швиденько побігла чистити зуби і чепуритися. Ось уже пів року вона зачісувалася сама. Раніше їй допомагала в цьому мама, потім бабуся.

«Мабуть, коли починаєш сама зачісуватись — тоді й настає дорослість», — так думала Муха, не зовсім впевнено, правда, бо не знала, чи є таке слово «дорослість»... Бабця, відтоді як батьки не повернулись зі своїх мандрів додому, всім своїм знайомим, навіть тітці Зосі, їхній сусідці, казала, що Муха вже доросла і зовсім самостійна. Тітка Зося при цьому чомусь набирала дуже дивного вигляду, цокала язиком і гладила Муху по голові.

Та хай там як, найкращою людиною на землі для Мухи була бабця. Її звали в театрі Варварою Миколаївною, тітка Зося кликала Варварою, а сама Муха — Жабусею. Так-так, Жабусею, яка сама хотіла, щоб її так називала онука, мовляв, вона ще надто молода, щоб її називали бабцею. Взагалі, Муха мала підозри, що її Жабця не завжди була костюмеркою в театрі, а стовідсотково колись була артисткою, виконувала всілякі трюки під куполом цирку і могла ходити на натягнутому, мов струна, канаті. Муха мала план коли-небудь про це довідатись.

— Мухо, ти вже готова? — гукнула бабця. І тільки вона це проказала, Муха з'явилася в коридорі вже з ранцем, вбрана в темно-синє платтячко із білим комірчиком та в'язані смугасті колготи. Вона заходилася взувати м'які чобітки і вдягати червоний пуховичок, на якому були

намальовані полуниці (а це досить весело взимку, коли про полуниці можна лише мріяти). Наостанок натягла на голову в'язану шапку і відрапортувала:

— Муха, учениця четвертого класу, до уроків готова!

Жабця усміхнулася, підморгнула Мусі крізь лінзи окулярів, і вони вийшли на вулицю, де з неба накрапав дрібний дощик, а снігу все ще не було...

— Жабцю, ну коли вже той сніг випаде?

— У газеті писали, що зовсім скоро, — відповіла бабця.

Так вони йшли удвох, пробираючись через калюжі до школи, а дорогою зустрічали інших дітей, які теж поспішали на уроки. Вже біля самої школи вони побачили малого чорнявого хлопця, якому чимось докоряла жіночка в хутряному пальті, певно, мама. Коли вони пройшли мимо, хлопець нишком показав Мусі язика, а Муха скривилась і закотила очі. Бабця ніби нічого не помітила, бо саме струшувала парасолю від дощу, а тоді, наче просто так, спитала:

— А це часом не той Андрій, що ходив з тобою в садочок і прозвав тебе Мухою?

— Та той, той, я його терпіти не можу.

— Чого ж, як на мене, прізвисько тобі дуже личить, ти така неповторна, затям собі. Я вже йду, а ти будь чемна, — і бабця під парасолею розтанула серед дощу, немов чарівниця. Муха постояла ще якусь хвилину і пішла на уроки. Зараз у неї мало бути читання.

Коли Муха зайшла у клас, Галина Василівна, їхня вчителька, вже стояла біля дошки і щось писала. Муха привіталася і сіла за своє місце, поклала ранець у спеціальну кишеню. Сиділа вона в ряді біля вікна за третьою партою. Її сусідки, Люсі, ще не було. Мабуть, запізниувалась,